

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a členů JUDr. Zdeňka Novotného, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Tomáše Homoly, JUDr. Petra Škvaina a JUDr. Karla Urbana o návrhu **ministryně spravedlnosti** ze dne 18. 9. 2014, č. j. MSP-180/2014-OSD-ENA/21, na zahájení kárného řízení proti **JUDr. T. V.**, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Přerov, se sídlem v Přerově, Komenského 38, zast. Mgr. Tomášem Greplem, advokátem, se sídlem Horní nám. 365/7, Olomouc, při ústním jednání konaném dne 1. prosince 2014,

t a k t o :

JUDr. T. V., nar. X,
soudní exekutor Exekutorského úřadu Přerov,

I.

se z p r o š ť u j e

podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, návrhu **Ministryně spravedlnosti ze dne 18. 9. 2014, č. j. MSP-180/2014-OSD-ENA/21**, jímž mu bylo kladeno za vinu, že:

jeho zaměstnanec, pověřený plněním úkolů v exekučním řízení, vedeném pod sp. zn. 103 EX 59653/11, nedbal ochrany práv třetích osob pana M. S. a paní M. S., kdy poté, co byla Exekutorskému úřadu Přerov doručena žádost Okresního soudu pro Prahu – východ ze dne 17. 10. 2013, v řízení vedeném pod sp. zn. 6 C 3270/2013 o vylučovací žalobě, o sdělení, zda byl ve věci povinného pana M. S., nar. X, podán návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu, neověřil si, pro které věci ze soupisu, provedeného dne 27. 3. 2013, je podána vylučovací žaloba, rovněž tedy nepostupoval svědomitě a pečlivě,

neboť skutek není kárným proviněním,

II.

Podle § 19 odst. 3 zákona č. 7/2002 Sb. **se p ř i z n á v á** JUDr. T. V., soudnímu exekutorovi, náhrada účelně vynaložených nákladů ve výši 6.534 Kč. Česká republika –

Ministerstvo spravedlnosti **je povinna zaplatit** kárně obviněnému náhradu nákladů v celkové výši 6.534 Kč k rukám jeho obhájce Mgr. Tomáše Grepla, advokáta, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

Ministryně spravedlnosti podala návrh na zahájení kárného řízení (kárnou žalobu) proti JUDr. T. V., soudnímu exekutorovi, pro skutek popsáný ve výroku tohoto rozhodnutí. V tomto skutku kárná žalobkyně spatřovala závažné porušení povinností stanovených v § 2, § 46 odst. 1 zákona č. 120/2011 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen „e. ř.“ nebo „exekuční řád“), a čl. 5 Pravidel soutěže soudních exekutorů (usnesení Sněmu Exekutorské komory ČR ze dne 28. 2. 2006, dále též „Etický kodex“). Takové porušení právního a stavovského předpisu označila za závažný kárný delikt ve smyslu § 116 odst. 5 písm. a) exekučního řádu. Porušení uvedených předpisů zjistila kárná žalobkyně při výkonu státního dohledu provedeného na základě stížnosti M. a M. S. a ověřila si její opodstatněnost.

II. Obhajoba kárně obviněného

Kárně obviněný ve svém písemném vyjádření ke kárné žalobě připustil, že skutečně došlo k prodeji pěti movitých věcí, o nichž později soud vyslovil, že se z exekuce vylučují. Nesouhlasí však s tím, že se tak stalo v důsledku závažného porušení povinností jeho zaměstnanců, či jím samotným. Zdůrazňuje, že v řízení o excindační žalobě není exekutor účastníkem řízení, a zákon ani jiným způsobem nezajišťuje vědomost exekutora o tom, že se takové řízení vede. V praxi exekutoři důsledně respektují zákaz prodeje věcí po dobu excindačního řízení a vědomost si zajišťují výzvou třetí osobě, která vyškrtnutí či vyloučení uplatňuje, aby doložila podání žaloby; tak tomu je i v úřadu kárně obviněného. Exekuční soudy pak také v praxi zasílají podané žaloby exekutorům na vědomí; některé soudy dokonce rozhodují o odkladu exekuce. V daném případě ovšem oba preventivní způsoby selhaly, a to nikoliv na straně kárně obviněného. Soudní exekutor stěžovatelům poskytl poučení podle § 68 e. ř., a v usnesení č. j. 103 Ex 596853/11-42, jímž zamítl návrh na vyškrtnutí movitých věcí, výslovně vyzval k doložení vylučovací žaloby, bude-li podána. Z výzev doručených exekučnímu úřadu Okresním soudem Praha - východ přímo nevyplývá překážka prodeje konkrétních pěti movitých věcí, a nelze na ni soudit jen z totožnosti účastníků řízení. V daném případě bylo sepsáno 54 položek a k vyloučení některých z nich z prodeje exekutor vždy vyžaduje doložení vylučovací žaloby. Kárně obviněný připouští, že soudní výzvy byly určitou indicií o existenci excindačního řízení, které se mohlo vztahovat i k prodaným věcem. Příslušná pracovnice ovšem výzvy

pokračování

vyhodnotila pouze jako administrativní záležitost, bez právního dopadu do dalšího řízení. Ověřování překážky prodeje je systémově postaveno na jiných základech, ze strany zaměstnanců soudního exekutora na důsledné kontrole spisu a spisové evidence před provedením dražby. Primárním důvodem dražby předmětných věcí je nečinnost manželů S., kteří přes jednoznačnou výzvu nedoložili vylučovací žalobu, ani neinformovali o jejím podání. Následek spočívající v prodeji pěti movitých věcí pak nelze považovat za závažný kárný delikt, jak je žalováno. Kárně obviněný ani při řádné řídicí a kontrolní činnosti, s ohledem na objem spisů exekučního úřadu, nemůže vyloučit ojedinělé selhání pracovníků. Kárně obviněný vnímá újmu, která vznikla stěžovatelům a jedná s nimi o kompenzaci ztráty, kterou je připraven jim poskytnout, ačkoliv peníze utržené prodejem nebyly jeho příjmem, ale případly oprávněnému. Ze všech těchto důvodů navrhl, aby byl kárné žaloby zproštěn.

III. Splnění předpokladů pro věcné projednání žaloby

Kárný senát nejprve zkoumal, zda kárná žaloba splňuje předpoklady pro její věcné projednání, a zjistil, že je podána v zákonné lhůtě a osobou k tomu oprávněnou. Kárný senát rovněž vážil, zda kárná žaloba splňuje podmínky zákonem na ní kladené. Skutek je totiž ve výrokové části žaloby popsán neúplně. V případě, že je soudní exekutor činěn odpovědným za jednání, jehož se dopustila jiná osoba, musí být tato v popisu skutku identifikována. Stejně tak musí být uvedeno, kdy došlo k protiprávnímu jednání; pokud to nelze konkretizovat datem, je třeba, aby bylo uvedeno časové rozmezí. Náležitosti kárné žaloby jsou stanoveny v § 117 odst. 4 e. ř. a patří mezi ně i popis skutku, pro který se navrhuje zahájení kárného řízení a označení důkazů, o které se návrh opírá; má-li je kárný žalobce k dispozici, připojí je. Žalovaný skutek vymezuje rozsah kárného řízení. Vyložení pojmu „skutek“ se tento soud opakovaně zabýval (srovnej např. rozhodnutí ze dne 30. 10. 2012, č. j. 14 Kse 7/2012 - 70, či rozhodnutí ze dne 15. 10. 2013, č. j. 14 Kse 3/2013 - 52). Lze jen opětovně konstatovat, že vymezení v exekučním řádu není dostačující, neboť ten pouze stanoví, že kárným deliktem (závažným kárným deliktem) je porušení povinností (závažné porušení povinností) exekutora, případně jednání narušující (závažně narušující) důstojnost exekutorského stavu (§ 116 odst. 2, 3, 4, 5 e. ř.). Je tedy třeba vycházet z vymezení tohoto pojmu, které plyne z trestního práva procesního i hmotného, a vyžadovat, aby skutek byl vždy přesně označen s uvedením místa, času, způsobu spáchání, popřípadě jiných skutkových okolností, tak, aby byl nezaměnitelný s jiným skutkem. Kárný delikt tedy, stejně jako trestný čin (přestupek, či jiné deliktní jednání), spočívá v určitém „skutku“, a trestněprávní teorie vyžaduje, aby byl nezaměnitelně specifikován v žalobním návrhu, nikoliv v jeho odůvodnění.

Kárný soud však již dříve rovněž vyslovil, že na kárnou žalobu nelze klást stejně přísné požadavky jako na žalobu podávanou v trestním řízení, neboť trestní řád se v kárném řízení užívá pouze podpůrně (§ 121 odst. 1 e. ř. , § 25 zákona č. 7/2002 Sb.) a kárný žalobce nedisponuje možnostmi orgánů činných v trestním řízení a není vázán pravidly přípravného řízení trestního. Exekuční řád v § 117 odst. 4 nevyžaduje formální rozčlenění kárné žaloby na žalobní návrh a jeho odůvodnění, byť takto v praxi rozčleněna bývá, a to ku prospěchu věci, neboť to odstraňuje pochybnosti o předmětu řízení. Pokud je

tedy skutek v kárné žalobě popsán tak, že není pochyb o jeho obsahu, a je nezaměnitelný se skutkem jiným, je akceptovatelné, pokud je některá z dílčích skutečností uvedena pouze v části nazvané odůvodnění; to však na druhé straně neznámá, že by bylo povinností kárného senátu opomenuté skutkové okolnosti v kárné žalobě vyhledávat. V daném případě kárný senát s přihlédnutím ke všem těmto okolnostem kárnou žalobu akceptoval jako projednatelnou.

Ústní jednání pak proběhlo v nepřítomnosti kárně obviněného, za splnění podmínek stanovených v § 17 odst. 1 věta druhá zákona č. 7/2002 sb.

IV. Ústní jednání

IV.1. dokazování

Ze spisu Exekutorského úřadu Přerov sp. zn. 103/Ex 59653/11, předloženého na CD nosiči, byly konstatovány podstatné dokumenty rozhodné pro posouzení žalovaného skutku, a soud z nich zjistil následující. Exekučním příkazem ze dne 25. 3. 2013, č. j. 103 Ex 59653/11-31, bylo ve věci povinného M. S. (nar. X), bytem L. 155, K., rozhodnuto o provedení exekuce prodejem movitého majetku. Z protokolu o soupisu movitých věcí ze dne 27. 3. 2013 je zřejmé, že byl prováděn v obci M., což bylo označeno za místo skutečného pobytu povinného a kde se také povinný v době soupisu nacházel. Ten do protokolu uvedl, že zde umístěný majetek patří rodičům. Protokol obsahuje poučení o možnosti podat návrh na vyškrtnutí věcí z exekuce. Protokol je podepsán povinným; jeho rodiče, kteří byli rovněž přítomni soupisu, jej podepsat odmítli. K protokolu připojený soupis obsahuje 54 položek, pod č. 18 je uvedena motorová pila, pod č. 24 příklepová vrtačka, pod č. 26 bruska fein, pod č. 31 kladivo bourací a pod č. 47 pc sestava-jen pc. Návrh na vyškrtnutí věcí z exekuce byl podán M. S. (nar. X) a M. S. dne 14. 5. 2013, a to na shora uvedené položky. Usnesením ze dne 22. 5. 2013, č. j. 103 Ex 59653/11-42 byl návrh zamítnut, přičemž je v něm konstatována pouze navrhovatelka M. S. Usnesení obsahuje poučení o možnosti podat do 30 dnů žalobu na vyloučení věci u exekučního soudu podle § 267 o. s. ř. s tím, že podání žaloby musí být exekutorovi prokázáno podáním do spisu. Na č. l. 45 spisu exekutorského úřadu je založena žádost Okresního soudu Praha východ, z níž je patrné, že se vede řízení o návrhu M. a M. S. o vyloučení movité věci; obsahem je žádost o sdělení, zda byl podán návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu, a zda o něm bylo rozhodnuto. Přípis obsahuje upozornění, že ve věci je nařízeno jednání. Na žádost reagovala pracovnice P. přípisem ze dne 21. 10. 2013 a zasláním stejnopisu usnesení. Další obsahově shodná žádost téhož okresního soudu ze dne 8. 11. 2013 je založena na č. l. 48 spisu a reagovala na ní stejná pracovnice přípisem ze dne 13. 11. 2013. Z protokolu o dražbě movitých věcí č. j. 103 Ex 59653/11-56 ze dne 17. 1. 2014 soud zjistil, že jejím předmětem byla motorová pila, příklepová vrtačka, bruska fein, kladivo bourací a pc sestava-jen pc. Tyto věci byly prodány za částku 13.800 Kč, vydražitelé částku zaplatili a vydražené věci si převzali. Protokol vyhotovil Mgr. R. M., exekutorský kandidát. Na č. l. 73 spisu je založen rozsudek Okresního soudu Praha – východ ze dne 5. 3. 2014, č. j. 6 C 270/2013 - 85, jímž byly z exekuce proti M. S. (nar. X) vyloučeny veškeré movité věci sepsané v protokolu o soupisu ze dne 27. 3. 2013 pod položkami 1 - 54. Důvodem vyloučení věcí z exekuce byla skutečnost, že věci byly sepsány v bydlíšti rodičů povinného, kde povinný neměl povolen trvalý pobyt ani místo

pokračování

podnikání, a dále, že se jednalo o věci zjevně tvořící součást vybavení domácnosti navrhovatelů (rodičů povinného).

Soud k návrhu kárně obviněného vyslechl jako svědka Mgr. V. K., exekutorského kandidáta Exekutorského úřadu Přerov. Ten vypověděl, že v exekutorském úřadu platí vnitřní směrnice, podle níž je kandidát povinen před dražbou zkontrolovat každý spis, zda v něm není obsažena skutečnost, která by provedení dražby vylučovala; tou není jen vylučovací žaloba, ale i insolvence či zaplacení dluhu. Všichni vědí, že věci, které jsou předmětem vylučovací žaloby, prodány být nesmí, a že je nutno vyčkat soudního rozhodnutí; zákaz prodeje plyne ze zákona. V případě podání vylučovací žaloby obvykle soudy zasílají exekutorskému úřadu její stejnopis, někdy i rozhodnutí o přerušení exekučního řízení. Stejně tak jsou třetí osoby uplatňující práva k věcem při soupisu poučovány o možnosti podání návrhu na vyškrtnutí věcí, a následně v rozhodnutí o takovém návrhu, je součástí poučení informace o nezbytnosti předložení případné vylučovací žaloby. V exekutorském úřadu byla a je praxe, že s konkrétním spisem pracují různí pracovníci na úrovni své odpovědnosti. Každý z pracovníků ví, že veškeré skutečnosti je nezbytné zaznamenat do spisu i do spisové evidence. V daném případě byl povinen spis před dražbou zkontrolovat tehdejší exekutorský kandidát Mgr. R. M.a, svědek však neví, jak byla tato kontrola důsledná. Domnívá se, že patrně nebyla provedena pečlivě, nicméně on sám se na ní nepodílel. O žalovaném případě ví, byl přítomen jednání s rodiči povinného a dospěli ke shodě o finančním odškodnění ve výši 20.000 Kč. Pokud jde o řízení exekutorského úřadu, jsou každý měsíc pořádána školení exekutorských kandidátů, na kterých se probírají sporné a problematické případy. Dražby movitých věcí se konají zpravidla jednou měsíčně a průměrně se týkají 100 - 150 spisů.

Obhájce kárně obviněného k důkazu předložil z jiných spisů téhož úřadu stejnopis vylučovací žaloby zaslaný Okresním soudem ve Frýdku-Místku a usnesení Okresního soudu v Šumperku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 22 Exe 1620/2013-63, jímž bylo přerušeno exekuční řízení v důsledku podání vylučovací žaloby. K tomu připomněl, že takový postup je u soudů běžný a např. Okresní soud v Olomouci zasílá vylučovací žaloby exekutorům na vědomí ve všech případech. Dále předložil dohodu o narovnání, uzavřenou mezi kárně obviněným a manželí S., ze dne 10. 11. 2014.

IV. 2. vyjádření účastníků řízení

IV. 2. a) Zmocněná pracovnice kárné žalobkyně poukázala na obsah žaloby. Zdůraznila, že dotazy okresního soudu byly natolik konkrétní, že z nich muselo být zřejmé, že byla podána vylučovací žaloba. Odpovědný pracovník kárně obviněného, jímž byl exekutorský kandidát R. M., si měl ověřit, zda byla podána a zda se týká věcí, které byly v tomto řízení sepsány a které budou předmětem dražby. Důsledkem tohoto opomenutí pak byl prodej věcí, které patřily třetím osobám, nikoliv povinnému. Již tato skutečnost nasvědčuje tomu, že se jedná o závažné pochybení. Kárně obviněný odpovídá za toto jednání a i z jeho strany jde o závažné porušení řídicích povinností, v jeho případě nikoliv ojedinělých, neboť mu obdobné jednání bylo v roce 2014 opakovaně vytýkáno, jak je konstatováno v kárné žalobě. Rovněž již byl v minulosti postižen kárným soudem za porušování práv třetích

osob, a to ve věci sp. zn. 14 Kse 6/2010. Navrhla, aby kárný soud kárně obviněného uznal vinným a uložil mu pokutu v horní polovině zákonné sazby.

IV. 2. b) Obhájce kárně obviněného zdůraznil, že jde o odvozený kárný delikt, přičemž kárná žaloba nespecifikuje, které konkrétní předpisy měl porušit zaměstnanec. Dále je třeba vidět, či jednání bylo hlavní příčinou, že k takové situaci vůbec došlo. Podle jeho názoru byli viníky zejména manželé S., kteří, ač řádně poučeni, nezaslali exekutorskému úřadu stejnopis vylučovací žaloby, ani nesdělili, že jí podali; to navíc za situace, kdy stejnopis žaloby nezaslal ani soud. Byli to právě manželé S., kteří měli právní zájem na tom, aby k dražbě nedošlo. Pokud by byl stejnopis žaloby zaslán do spisu, nebo pokud by o jejím podání alespoň exekutora vyrozuměli, byl by učiněn záznam do spisu i do spisové evidence, která je vždy detailně vedena. Žádosti soudu o podání zprávy administrativní pracovnice vyhodnotila pouze jako administrativní záležitost, kterou vyřídila. Takto ze spisu dostatečně neplynulo, že zde existuje překážka dražby; je však pravdou, že exekutorský kandidát zjevně spis nezkontroloval důsledně. To je sice pochopitelné s ohledem na počet věcí připravovaných k dražbě, nicméně kandidát tím porušil vnitřní předpis. Z jeho strany šlo o výjimečný excus, tento případ byl v úřadu ojedinělý. Systém je nastaven dostatečně, aby se nic takového nestalo, stejně tak jako je nastaven i systém kontroly dodržování povinností zaměstnanci. Ze strany kárně obviněného nemohlo být učiněno více. Vzhledem k tomu, že důsledkem pochybení zaměstnance byly prodány věci, které následně soud vyloučil z exekuce, a že částka za ně utržená byla předána oprávněnému, bylo exekutorem poskytnuto odškodnění v částce přesahující výtěžek dražby. Pokud vůbec kárný soud dospěje k závěru o tom, že zaměstnanec exekutora porušil zákon, je třeba vážit opatření platná v exekutorském úřadu z hlediska vyvinění kárně obviněného podle § 116 odst. 15 exekučního řádu. Navrhl, aby kárně obviněný byl kárně žaloby zproštěn.

IV. 3. skutečnosti zjištěné předběžným šetřením soudu

Ze zprávy Exekutorské komory ČR ze dne 13. 11. 2014 bylo zjištěno, že v rozhodné době nenabýlo právní moci žádné kárné rozhodnutí komory.

Z evidence Nejvyššího správního soudu vyplynulo, že kárně obviněný byl tímto soudem uznán vinným kárným proviněním rozhodnutím ze dne 14. 2. 2011, č. j. 14 Kse 6/2010 - 181, kdy mu jako kárné opatření bylo uloženo napomenutí a rozhodnutím ze dne 16. 4. 2013, č. j. 14 Kse 9/2012 - 143, kdy mu byla uložena pokuta ve výši 80.000 Kč.

V. Posouzení věci kárným senátem

V.1. předpoklady odpovědnosti

pokračování

Kárná žaloba vychází z § 116 odst. 5 písm. a) exekučního řádu, podle něhož se za závažný kárný delikt exekutora považuje i závažné porušení povinností stanovených právním nebo stavovským předpisem, anebo usnesením Komory, dopustil-li se jich zaměstnanec exekutora. Exekutorovi tak je přičitatelné deliktní jednání jeho zaměstnance. Tento způsob odpovědnosti exekutora plyne z jeho postavení a ze skutečnosti, že jeho zaměstnanci vykonávají svou činnost jeho jménem, případně na základě jeho pověření. Dosavadní judikatura již konstantně vychází z toho, že stát exekučním řádem přenesl část výkonu své moci – specificky moci soudní, jíž je třeba rozumět soudní řízení počínaje nalézacím až po řízení vykonávací – na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický, či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají soudní exekutoři státní moc. Tento fakt pak také zdůvodňuje významné ingerence státu do výkonu jejich činnosti formou dohledu, návrhovým oprávněním státu v kárných řízeních a především zdůvodňuje primární odpovědnost státu za škodu způsobenou exekutorem. V tomto směru se postavení exekutorů z hlediska jejich kárné odpovědnosti blíží postavení soudců, byť kárná odpovědnost je v § 116 odst. 2 exekučního řádu vymezena poměrně přísně.

Rozhodné ustanovení § 116 odst. 5 (stejně tak i odst. 4) přinesla novela exekučního řádu provedená zákonem č. 396/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013. To umožňuje kárným žalobcům přičítat pochybení zaměstnanců exekutora exekutorovi samotnému, bez ohledu na jejich vlastní kárnou odpovědnost. Tuto přičitatelnost však nelze chápat ve smyslu dříve, zpravidla neúspěšně, podávaných žalob (srovnej např. rozhodnutí tohoto soudu ze dne 31. 1. 2012, č. j. 14 Kse 6/2011 - 299, nebo ze dne 29. 10. 2012, č. j. 14 Kse 4/2012 - 1001), stojících na tvrzení, že exekutor porušil povinnosti „prostřednictvím svých zaměstnanců“. Přičitatelnost jednání zaměstnanců exekutorovi však i za nové právní úpravy musí stát na tom, že i z jeho strany došlo k nějakému zanedbání povinností, jejichž důsledkem byl skutek spáchaný zaměstnancem. To odpovídá nejen v právu obvykle chápáné odpovědnosti zaměstnavatele za zaměstnance, ale je to zřejmé i z možnosti vyvinění plynoucí z ustanovení § 116 odst. 15 e. ř., podle něhož se exekutor může odpovědnosti za jednání zaměstnance zprostit, pokud se prokáže, že provedl veškerá opatření, která po něm lze spravedlivě požadovat při řízení exekutorského úřadu podle § 13 odst. 1 e. ř. .

Posouzení důvodnosti kárné žaloby je proto třeba rozčlenit na dva kroky. Prvním je posouzení, zda zaměstnanec porušil právní či stavovský předpis a jak závažným způsobem. Zde důkazní břemeno tíží kárnou žalobkyni. Teprve při kladné odpovědi na tuto otázku je namístě zkoumat kvalitu řídicí činnosti soudního exekutora z hlediska, zda je prokázána i jeho odpovědnost, což je stále součástí důkazní povinnosti kárné žalobkyně, nebo zda tu jsou dány podmínky pro vyvinění z odpovědnosti za jednání zaměstnance; tam důkazní břemeno tíží kárně obviněného a je na něm, zda své vyvinění bude či nebude prokazovat.

V.2. posouzení odpovědnosti

V.2.a. porušení povinností zaměstnancem kárně obviněného

Skutek, tak jak je vymezen v kárné žalobě, měl spočívat v tom, že zaměstnanec exekutorského úřadu „nedbal ochrany práv třetích osob pana M. S. a paní M. S., kdy poté, co byla Exekutorskému úřadu Přerov doručena žádost Okresního soudu pro Prahu – východ ze dne 17. 10. 2013, v řízení vedeném pod sp. zn. 6 C 3270/2013 o vylučovací žalobě, o sdělení, zda byl ve věci povinného pana M. S., nar. 11. 7. 1983, podán návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu, neověřil si, pro které věci ze soupisu, provedeného dne 27. 3. 2013, je podána vylučovací žaloba, rovněž tedy nepostupoval svědomitě a pečlivě“. Tímto zaměstnancem byl exekutorský kandidát Mgr. R. M. Pokud jde o porušení předpisů, poukazuje kárná žaloba na § 2 a § 46 exekučního řádu a na čl. 5 Etického kodexu; podle formulace kárné žaloby lze ovšem soudit na to, že porušení těchto předpisů je kladeno k tíži kárně obviněnému exekutorovi.

Podle § 2 zákona exekučního řádu je exekutor při exekuční činnosti vázán jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu. Podle § 46 odst. 1 e. ř. exekutor postupuje v exekuci rychle a účelně; přitom dbá ochrany práv třetích osob dotčených jeho postupem. Podle čl. 5 odst. 1 etického kodexu je exekutor při provádění exekuce povinen postupovat nezávisle, svědomitě a pečlivě.

Prvotní ovšem je, zda nějakou zákonnou či jinou povinnost, která se navenek exekutorského úřadu negativně projevila, porušil jeho zaměstnanec. Ačkoliv je ve věci zdůrazňováno, že došlo k prodeji movitých věcí třetích osob (rodičů povinného), je tato skutečnost pouze důsledkem žalovaného jednání zaměstnance, neboť součástí skutku vymezeného kárnou žalobou není. Exekuční řád ani občanský soudní řád, podle něhož je v exekučním řízení postupováno na základě § 69 e. ř., výslovně neukládá povinnost zjišťovat, zda byla podána vylučovací žaloba. Exekuce je vedena proti povinnému. Práva třetích osob k majetku, který má být exekucí postižen, jsou chráněna zejména ustanovením § 68 e. ř. Tato ochrana spočívá v prvé řadě ve vyrozumění a poučení o možnosti podat návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu (§ 68 odst. 5, 6 e. ř.); toto poučení bylo poskytnuto při provádění soupisu, což je doloženo protokolem. Návrh podle § 68 odst. 1 e. ř. také podán byl, nebylo mu ovšem vyhověno. Výrok usnesení soudního exekutora ze dne 22. 5. 2013 se pak vztahoval pouze k návrhu M. S. Toto usnesení obsahovalo poučení o možnosti podání žaloby u exekučního soudu na vyloučení věci podle § 267 o. s. ř., a to do 30 dnů od jeho doručení. Součástí poučení byla výzva k prokázání podání žaloby soudnímu exekutorovi. Poučení odpovídá požadavkům § 68 odst. 4 e. ř. Až potud nelze vytýkat porušení povinnosti odpovídající žalovanému skutku. V době lhůty k podání žaloby na vyloučení věci a po dobu řízení o žalobě nesmí být sepsané věci prodány (§ 68 odst. 4 věta poslední). Prodej věcí v daném případě není součástí žalovaného skutku, nicméně samotný zákaz vyvolává povinnost jednat způsobem vylučujícím, aby se tak stalo. Exekutor není účastníkem řízení o vylučovací žalobě podle § 267 o. s. ř. Z praxe soudů, které zpravidla o podání takové žaloby exekutory vyrozumívají, je zřejmé, že vnímají problém, který může v exekučním řízení nastat. V dané věci manželé S. exekutora nevyrozuměli o podání žaloby a neučinil tak ani soud.

Exekutor je ovšem obecně vázán povinností dbát ochrany práv třetích osob dotčených jeho postupem (§ 46 odst. 1 e. ř.); z toho plyne, že on sám i jeho zaměstnanci musí vyhodnocovat rizikovost případu z daného hlediska a sledovat veškeré skutečnosti, které naznačují třeba jen možnost překážek prodeje sepsaných věcí. V tomto případě exekutorský kandidát Mgr. M. sepisoval movité věci na adrese rodičů povinného, přičemž

pokračování

při soupisu byly vznášeny námitky, že sepsané věci nejsou ve vlastnictví povinného. Rovněž zde byl podán návrh na vyškrtnutí věcí ze soupisu. Bylo-li jeho povinností zkontrolovat spis před nařízenou dražbou movitých věcí z hlediska překážek prodeje sepsaných věcí, pak za daných okolností, i za situace, že žádná překážka nebyla evidována, měla být jeho kontrola velmi důsledná. Pokud by taková byla, nepřehlédl by dva přípisy Okresního soudu Praha – východ, které ač nebyly přímo oznámením o vylučovací žalobě a jejím obsahu, byly přinejmenším indicií vyžadující prověření, zda a v jakém rozsahu se týkají věcí podléhajících dražbě. Lze tak uzavřít, že k porušení povinnosti dbát ochrany práv třetích osob zde došlo; to ostatně kárně obviněný doznal.

Pokud jde ovšem o závažnost jednání zaměstnance exekutora, kterou kárná žalobkyně vyvozuje z důsledků, které toto pochybení mělo pro dotčené osoby, nelze přehlédnout jejich podíl na vzniku dané situace plynoucí z nerespektování povinností jim uložených, stejně tak nelze přehlédnout nedostatek nikoliv zákonné, ale obvyklé součinnosti soudu. Samotná škoda vzniklá třetím osobám spočívala v prodeji věcí za částku 13.800 Kč. Jakkoliv jejich hodnotu rodiče povinného mohli vnímat odlišně a tíživěji, nejde o částku zakládající přísnější právní posouzení. Jednání zaměstnance exekutora z těchto důvodů soud hodnotí jako odpovídající kárnému deliktu, nikoliv závažnému kárnému deliktu.

V.2.b. posouzení jednání exekutora a splnění podmínek vyvinění

Podle § 116 odst. 4, 5 je exekutorovi přičitatelné jednání jeho zaměstnance. Není zde přitom přímá úměra mezi posouzením závažnosti jednání zaměstnance a exekutora, neboť i při ojedinělém a méně závažném jednání zaměstnance, by mohlo být exekutorovi přičítáno k tíži, že se jedná o opakované či četné nedostatky jdoucí na jeho vrub. Na to lze soudit z poukazu kárné žaloby na předchozí rozhodnutí tohoto soudu ze dne 14. 2. 2011, č. j. 14 Kse 6/2010 - 181, jímž byl kárně obviněný uznán vinným, že dne 16. 1. 2010 svým příkazem nezákonně postihl majetek manželky povinného, a z poukazu kárné žaloby na čtyři výtky, které exekutorovi orgán dohledu uložil v posledních dvou letech.

V daném případě kárně obviněný exekutor doznal, že k pochybení jeho zaměstnancem došlo, nicméně že on sám učinil veškerá opatření k tomu, aby se nic podobného nestalo. Ustanovení § 116 odst. 15 exekučního řádu stanoví, že se exekutor zproští odpovědnosti za kárný delikt podle odstavců 4 a 5, pokud se prokáže, že učinil veškerá opatření, která lze po něm spravedlivě požadovat při řízení exekutorského úřadu podle § 13 odst. 1. Podle tohoto ustanovení exekutor řídí činnost exekutorského úřadu, který jeho jménem plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti. Způsob plnění těchto úkolů plyne z výše citovaného ustanovení § 2 odst. 1 e. ř. Při hodnocení řídicí činnosti kárně obviněného kárný senát nemohl hodnotit existenci tvrzeného vnitřního předpisu, neboť ten soudu předložen nebyl. Vycházel tak pouze z tvrzení kárně obviněného a výpovědi slyšeného svědka. Vzhledem k tomu, že žalovaný případ je v činnosti exekutorského úřadu zcela ojedinělý, a to při vysoké četnosti dražeb movitých věcí, lze považovat za věrohodná tvrzení kárně obviněného i svědka, že zaměstnanci exekutora disponují vědomostmi, že je nutno sledovat a respektovat vylučovací žaloby, a že existuje systém spočívající v kontrole každého spisu před dražbou exekutorským kandidátem. Exekutorský kandidát je osobou právně vzdělanou a

disponující předepsanou praxí a je tedy osobou dostatečně schopnou posoudit, zda ve věci nejsou překážky prodeje. Kontrola každého spisu před dražbou je dostačujícím opatřením k tomu, aby se takový případ nestal. V daném případě i ve vztahu k soudnímu exekutorovi je třeba akceptovat mimořádné okolnosti případu, kdy manželé S. přes poskytnuté poučení o žalobě exekutora neinformovali, a soud mu žalobu na vědomí nezaslal. Vždy je možno říci, že některá opatření mohla být důslednější, zpravidla však potřeba takových dalších opatření vyvstane, když stávající opatření selžou. Nelze předem předvídat veškerá systémová selhání a předem je eliminovat. V daném případě selhal systém v tom, že zaměstnanec nebyl dostatečně důsledný při poslední kontrole spisu, neboť jinak by podchytil indicie o existenci vylučovací žaloby, která se mohla na dané věci vztahovat. Kárnou žalobkyní nebylo ani tvrzeno, natož prokázáno, že by v minulosti došlo ke stejnému selhání systému, a tudíž že již měla být tato opatření rozšířena či zpřísněna. Za situace před touto událostí nevyvstala nutnost dalších opatření v rámci řídicí činnosti kárně obviněného. Jestliže v daném případě shledal soud naplněné podmínky vyvinění podle § 116 odst. 15 exekučního řádu, nelze kárně obviněnému přičítat k tíži jeho předchozí odsouzení či jemu uložené výtky.

VI. Závěr a náklady řízení

Kárný senát dospěl k závěru, že ač se zaměstnanec kárně obviněného dopustil deliktního jednání, stalo se tak navzdory dostatečným opatřením, která takovému jednání měla a mohla zabránit. Ve smyslu § 116 odst. 15 e. ř. se zprostil odpovědnosti. Proto jej kárný senát zprostil viny podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., a to z důvodu, že se skutek nestal. Kárný senát zdůrazňuje, že je třeba odlišovat skutek zaměstnance, který se stal, a skutek kárně obviněného exekutora, z něhož se vyvinil, a tudíž jeho odpovědnost nenastala.

Podle § 19 zákona odst. 3 č. 7/2002 Sb. má kárně obviněný nárok na náhradu nákladů řízení, byl-li kárně žaloby zproštěn. Kárný soud proto přiznal kárně obviněnému náhradu účelně vynaložených nákladů. Ty jsou tvořeny částkou 3x 1.500 Kč za 3 úkony právní služby, 3x 300 Kč na náhradu hotových výdajů (§ 9 odst. 1, § 7 bod 4, § 13 zákona č. 177/1996 Sb., advokátní tarif), včetně DPH, celkem 6.534 Kč. V projednávané věci za stát, vůči kterému má kárně obviněný nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů, jedná a náhradu je povinno poskytnout Ministerstvo spravedlnosti, neboť návrh na zahájení kárného řízení podala vedoucí této organizační složky státu – ministryně spravedlnosti, jejíž oprávnění k podání kárného návrhu vyplývá z § 117 odst. 2 písm. a) exekučního řádu. S ohledem na výše uvedené kárný soud určil, že Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti je povinna zaplatit náhradu nákladů kárně obviněného k rukám jeho obhájce do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. prosince 2014

pokračování

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně kárného senátu